

**VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE COMMISSIE BESTUUR,
GEHOUDEN OP 26 FEBRUARI 2009 IN HET STADHUIS TE HAARLEM –
vastgesteld d.d. 19 maart 2009**

Aanwezig de leden:

De heer W.A. Catsman (CDA), de heer M.L. Hagen (VVD), de heer P.J. Heiligers (VVD), de heer R.H.C. Hiltemann (SP), mevrouw H. Koper (PvdA), de heer L.J. Mulder (GroenLinks), de heer O. Özcan (PvdA), de heer C.J. Pen (CDA), de heer F.H. Reeskamp (D66), de heer P. Schouten (Partij Sparnestad) en de heer T.J. Vreugdenhil (ChristenUnie/SGP).

Mede aanwezig:

Mevrouw D. Eikelenboom (voorzitter), burgemeester B. Schneiders, de heer Van Zetten (ministerie van Binnenlandse Zaken), de heer Timmers (provincie Noord-Holland) en mevrouw I. van Tienhoven (secretaris)

Verslag: M. Veldt (Notuleerservice Nederland)

1. Opening en mededelingen van de voorzitter

De **voorzitter** opent de vergadering.

2. Presentatie van de uitkomsten van de begrotingsscan door het ministerie van - Binnenlandse Zaken en de provincie

De heer **Van Zetten** (ministerie van Binnenlandse Zaken) en de heer **Timmers** (provincie Noord-Holland) presenteren de uitkomsten van de begrotingsscan van de gemeente Haarlem (zie bijlage).

De heer **Hagen** vraagt om meer informatie over de risicoparagraaf. Hij vraagt of hiervoor een kengetal gemaakt kan worden.

De heer **Timmers** antwoordt dat de provincie als toezichhouder elk jaar naar de risicoparagraaf kijkt. Voor zover hij kan nagaan heeft Haarlem de afgelopen twee jaar veel verbeterd. De provincie is daarom tot de conclusie gekomen dat de situatie nu evenwichtig is. De heer Timmers denkt dat het mogelijk is om een kengetal te maken, maar dat is bij deze scan niet gedaan.

De heer **Van Zetten** denkt dat er geen vaste norm te geven is voor de benodigde weerstandscapaciteit, omdat deze sterk afhangt van de risico's die een gemeente loopt.

De heer **Reeskamp** leest in de scan dat het reservoir aan achterstallig onderhoud uitgedrukt in geld niet toeneemt. Hij denkt dat het tien tot vijftien jaar duurt voordat de 150 miljoen euro aan achterstallig onderhoud volledig is ingelopen, maar bij het lezen van deze aanbeveling kan de volgende raad denken dat de gemeente kan cashen.

Wethouder **Van Velzen** zegt dat het achterstallig onderhoud 80 miljoen euro bedraagt. Het zal in 2010 op normniveau zijn en is in 2013 of 2014 volledig ingehaald.

De heer **Van Zetten** heeft begrepen dat het extreem achterstallig onderhoud binnen een te overzien aantal jaren wordt ingelopen. De onderzoekers doen de aanbeveling om dit onderhoud

neer te zetten bij de kapitaalgoederen, zodat de volgende raad het structurele effect op de begroting kan zien.

De heer **Heiliegiers** vraagt hoe fragiel de reservepositie van Haarlem is in vergelijking met andere gemeentes.

De heer **Van Zetten** antwoordt dat het weinig zin heeft om een vergelijking met andere gemeentes te maken, omdat de stabiliteit van de reservepositie afhangt van de risico's die een gemeente loopt. Haarlem kan wel een risico-analyse van haar eigen financiële situatie maken.

De heer **Timmers** vult aan dat de provincie geen harde norm hanteert voor de grootte van de reserve. Vroeger kon de reserve niet groot genoeg zijn, maar tegenwoordig verwacht de provincie dat de gemeente een goed zicht op de risico's opbouwt en een ondergrens bepaalt voor het geval alle calamiteiten tegelijkertijd gebeuren.

De heer **Heiliegiers** vraagt of de onderzoekers een verklaring hebben voor de relatief hoge kosten van bouwvergunningen en precario in Haarlem.

De heer **Van Zetten** antwoordt dat er in Haarlem mogelijk meer gebouwd wordt of dat verbouwingen vanwege de historische kern duurder zijn dan elders. Het is een goed idee om dit onderdeel verder uit te diepen.

Wethouder **Van Velzen** voegt toe dat de kosten van de inhaalslag voor de bestemmingsplannen ook in dit cluster is opgenomen.

De heer **Vreugdenhil** vraagt of de onderzoekers iets kunnen zeggen over de algemene reserve in vergelijking met die van de andere gemeentes uit de selectiegroep. Ook wil hij weten of een kleine reserve Haarlem de komende jaren belemmert in het oppakken van grote projecten.

De heer **Van Zetten** antwoordt dat het onderzoek niet heeft gekeken naar de vermogenspositie van de selectiegroep. Uit de omvang van de bespaarde rente zou afgeleid kunnen worden dat de vermogenspositie van Haarlem beter is dan die van de andere gemeentes, maar dit is een heel subjectief instrument. Diepgaand onderzoek is nodig om echt antwoord te geven op deze vraag.

De heer **Özcan** constateert dat het oordeel van de provincie over de financiële positie van Haarlem veranderd is van slecht in redelijk en vraagt waar deze kwalificaties op gebaseerd zijn. Wat moet Haarlem doen om een goed of uitstekend te krijgen?

De heer **Timmers** benadrukt dat de onderzoekers geen beleidsadviezen geven. Hij kan bovendien niet aangeven op welk moment Haarlem de kwalificatie goed krijgt als het op de ingezette weg door gaat. De effecten van de crisis zijn moeilijk in te schatten en mogelijk heeft de gemeente na de verkiezingen andere ambities. De heer Timmers wil wel uitleggen dat de provincie op basis van interne criteria werkt met de kwalificaties slecht, matig, redelijk en goed. Uit de paragraaf over de financiële positie blijkt dat verbetering te behalen is als er materieel evenwicht ontstaat, waarin de structurele lasten en baten in evenwicht zijn en alle ramingen reëel zijn. Ook de verdere verbetering van de reservepositie kan leiden tot een hogere waardering. De heer Timmers wijst erop dat slechts tien van de zestig gemeentes in Noord-Holland de kwalificatie goed hebben gekregen en een of twee de kwalificatie slecht. De gemeentes met kwalificatie matig of redelijk zijn de grote middengroep.

De heer **Pen** vraagt in hoeverre de monitoring zal kijken naar de ontwikkeling van de economie en

veranderingen in incidentele geldstromen zoals de GSB-gelden. Deze hebben beide behoorlijke consequenties voor de steden in de selectiegroep.

De heer **Timmers** antwoordt dat de monitoring in beginsel kijkt naar de acties die gemeentes ondernemen naar aanleiding van de aanbevelingen en niet naar andere ontwikkelingen. Hij kan zich voorstellen dat het goed is om naar dit soort onderdelen te kijken, maar tot nu toe is dat niet de gewoonte.

De heer **Van Zetten** voegt toe dat de scan een eerstelijnsdiagnose is. Als Haarlem de financiën diepgaander wil bekijken, kan het hiervoor met de andere gemeentes een gremium opstarten. De onderzoekers zullen in de monitoring niet kijken naar de economische krimp, omdat deze in de voorliggende scan geen item is. Overigens speelt krimp in Haarlem nog niet, maar in andere gemeentes wel.

De heer **Mulder** vraagt waarom Haarlem volgens de provincie in de financiële problemen is gekomen en of er in Noord-Holland en de rest van Nederland gemeentes zijn die op grond van hun politieke keuzes te maken krijgen met een slechtere financiële positie. Een oud-wethouder van Amsterdam heeft bijvoorbeeld gezegd dat Amsterdam moet leren leven met een grote schuldenlast, omdat deze stad veel sociale doelen wil bereiken.

De heer **Timmers** antwoordt dat het niet aan de provincie is om te treden in de politieke keuzes van de gemeente. De provincie maakt zich als toezichthouder druk om het begrotingsevenwicht en onderneemt stappen als een gemeente dreigt af te glijden naar een artikel 12-status. De provincie heeft er geen oordeel over als hier gemeentelijke beleidskeuzes aan ten grondslag liggen. De heer Timmers kan geen specifieke oorzaken geven voor de financiële problemen van Haarlem, maar denkt dat de gemeente al voor 1998 op de verkeerde weg ging door aard van de organisatie en mogelijk verkeerde keuzes bij het administreren. Daardoor ontstonden er lijken in de kast. Nu heeft de gemeente harde keuzes gemaakt om weer op goede weg te komen.

De heer **Hagen** begrijpt dat de provincie haar kwalificaties geeft op basis van een bepaald model. Hij vraagt aan welke knoppen Haarlem moet draaien om de kwalificatie goed te krijgen.

De heer **Timmers** vraagt zich op persoonlijke titel af of gemeentes zich ten doel moeten stellen om de kwalificatie goed te krijgen. Zolang gemeentes geen tekorten hebben, is de provincie tevreden. In het model 2007 en de voorliggende paragraaf zijn de onderdelen te vinden waarop de provincie toetst: incidentele weerstandscapaciteit, structurele weerstandscapaciteit, risico's, evenwicht, uitkomsten van de jaarrekening en grondexploitatie. Daarbinnen zit een kwantitatieve beoordeling om zoveel mogelijk subjectiviteit weg te nemen bij de toetsingskaders.

De heer **Reeskamp** vraagt of het klopt dat verhoging van de OZB leidt tot een lagere uitkering uit het gemeentefonds.

De heer **Van Zetten** antwoordt dat de absolute waarde van de OZB-opbrengst geen invloed heeft op de uitkering uit het gemeentefonds, maar een verhoging van de OZB wel.

De **voorzitter** bedankt de heer Van Zetten en de heer Timmers voor hun presentatie.

3. Spreektijd voor belangstellenden

Er zijn geen sprekers.

4. Vaststellen agenda

Alle agendapunten worden behandeld.

5. Concept-verslagen van de commissie Bestuur van 29 januari en 5 februari 2009

De verslagen van 29 januari en 5 februari 2009 worden zonder wijzigingen vastgesteld.

6. Inventarisatie rondvraag en mededelingen van leden en collegeleden

Er zijn geen rondvragen en mededelingen.

7. Referendumverordening

Mevrouw **Koper** is blij dat er een verordening ligt, maar vindt dat drie punten de eerdere discussie met de commissie niet juist reflecteren. Ten eerste stelt de verordening de leeftijdsgrens voor indienen van en stemmen voor een referendum op achttien jaar. In de commissie was een meerderheid voor een leeftijdsgrens van zestien jaar, omdat deze aansluit bij het burgerinitiatief en de raad jongeren wil betrekken bij de politiek. Ten tweede is het volgens de toelichting op de verordening niet mogelijk om een referendum te houden over een al genomen raadsbesluit, zonder dat hiervoor duidelijke argumenten gegeven worden. De raad neemt het uiteindelijke besluit over het houden van een referendum en kan daarmee onnodige referenda tegenhouden. Ten derde wordt er geen geld gereserveerd voor het houden van een referendum. De PvdA is voor het langzaam opbouwen van een reservering voor referenda, om te voorkomen dat er door de financiële situatie van de gemeente geen geld gevonden wordt of er rare capriolen uitgehaald moeten worden. Het kostenverschil tussen referenda samen met verkiezingen en los van verkiezingen lijkt mevrouw Koper groot.

De heer **Reeskamp** vindt het goed dat de verordening er ligt, hoewel het lang geduurd heeft. Uit de financiële toelichting blijkt dat een referendum los van verkiezingen relatief duur is. De heer Reeskamp vraagt of het nog mogelijk is om bij deze verkiezingen een referendum voor te stellen over bijvoorbeeld de Oostpoort.

De heer **Hagen** benadrukt dat de VVD geen voorstander is van referenda. Daar het afgesproken is in het coalitieakkoord, vindt de VVD het wel belangrijk om deze goed te regelen. Volgens dit voorstel is een referendum gewonnen als 15% van de stemgerechtigden voor of tegen een voorstel is. Hiermee wordt de zwaarwegendheid van het advies weggenomen en daar kan de VVD mee leven.

De heer **Heiligers** vult aan dat de VVD wil wachten met verlaging van de leeftijdsgrens naar zestien jaar tot dit landelijk geregeld is. Met een leeftijdsgrens onder de achttien jaar is het namelijk niet mogelijk om de uitslag van een referendum te vergelijken met de reguliere verkiezingsuitslag.

De heer **Hiltemann** zegt dat de SP voorstander is van een laagdrempelig referendum. De SP is er wel voor om het aantal stemmers te vergroten door de leeftijdsgrens te verlagen naar zestien jaar.

De heer **Schouten** vindt dat de verordening een goede voorzet geeft. Hij heeft er wel bezwaar tegen dat de bepalingen over referenda ingediend door raadsleden referenda door de coalitiepartijen meer kans geven. Daarom vraagt hij om een bepaling waarin staat dat de raad alleen met een meerderheid van meer dan 50%+1 een voorstel kan torpederen.

De heer **Pen** heeft moeite met het instrument referendum, omdat het een conservatief instrument is en projecten kan vertragen. De CDA vindt wijkgericht werken een betere manier om burgers te betrekken bij de politiek. Als de raad ervoor kiest om referenda mogelijk te maken, wil de CDA dat een hogere opkomst dan nu wordt voorgesteld vereist is.

De heer **Mulder** is blij met verordening. GroenLinks vindt dat het referendum goed aansluit bij de toenemende betrokkenheid bij en invloed van burgers op het bestuur. GroenLinks is ook voor een leeftijdsgrens van zestien jaar, maar heeft twijfels over het initiëren van referenda door raadsleden.

De heer **Vreugdenhil** ziet het referendum als een zwaarwegend advies, omdat ChristenUnie/SGP vindt dat het primaat van de politiek ligt bij het mandaat van de gekozen raadsleden. Hij wil daarom terughoudend met het middel omgaan. Hij steunt referenda op voorgenomen besluiten van de raad, maar vraagt zich af of het verstandig is om raadsleden referenda in te laten dienen. Zij hebben al voldoende mogelijkheden om hun wensen in te brengen in het politieke proces.

Burgemeester **Schneiders** antwoordt dat het college kiest voor een leeftijdsgrens van achttien jaar om aan te sluiten bij de Kieswet. In geen enkele Nederlandse gemeente wordt er gewerkt met een leeftijdsgrens van zestien jaar. Op verzoek van de commissie zegt de burgemeester toe om uit te zoeken hoeveel duurder een referendum wordt als de leeftijdsgrens wordt verlaagd naar zestien jaar. Het college heeft ervoor gekozen om geen referenda voor te stellen over al genomen raadsbesluiten. Burgers krijgen de meeste invloed door vooraf hun stem uit te brengen. Gelet op het breed heersende cynisme zullen zij waarschijnlijk denken dat een referendum over een al genomen besluit toch niet uitmaakt.

Mevrouw **Koper** merkt op dat een burger slechts twee weken de tijd heeft om een referendum in te dienen tussen de agendering van een voorstel in de commissie en behandeling in de gemeenteraad.

Burgemeester **Schneiders** denkt dat de termijnen in de verordening voldoende zijn. Een overweging om geen aparte begrotingspost op te nemen, is dat men extra na zal denken over de noodzaak als er apart geld gezocht moet worden. De burgemeester denkt dat het praktisch mogelijk is om bij de komende verkiezingen een referendum te houden over de Oostpoort. De provincie gaat echter over de bestemmingsplannen en de burgemeester acht de kans groot dat de besluiten hierover niet bekend zijn voor de gemeenteraadsverkiezingen. Het referendum door een raadslid is opgenomen om de mogelijkheden niet te beperken, maar het college kan dit voorstel eruit halen als de raad het onnodig vindt. Het definiëren van de gekwalificeerde meerderheid hangt af hoe je bepaalde zaken weegt. Hoge opkomstnormen worden vaak niet gehaald en bij lage opkomstnormen kan de politiek de uitslag makkelijker naast zich neerleggen.

De **voorzitter** concludeert dat het voorstel wordt geagendeerd als bespreekpunt voor de volgende raadsvergadering.

8. Brief van burgemeester Schneiders van 19 januari 2009 inzake bewonersondersteuning in 2009 en verder

Burgemeester **Schneiders** heeft in zijn brief aangegeven waarom de vraaggerichte bewonersondersteuning op het moment niet werkt. Het college doet voorstellen om binnen de kaders van de raad verbeteringen aan te brengen en hoopt dat de raad deze voorstellen steunt.

De heer **Hiltemann** wil wachten met een besluit tot na de vergadering van de gezamenlijke wijkraden op 16 maart 2009 over dit onderwerp.

Mevrouw **Koper** zegt dat het IOW eerder heeft aangegeven dat het met ideeën zou komen, maar dit tot nu toe niet heeft gedaan. Waarschijnlijk heeft het weinig zin om te wachten op dit overleg.

De heer **Mulder** stelt voor om het IOW per brief te laten weten dat ze nu een laatste kans krijgen om met eigen alternatieven te komen.

De **voorzitter** concludeert dat de meerderheid van de commissie is voor het uitstellen van het besluit. Het IOW krijgt een brief met de mededeling dat het een laatste kans krijgt om met alternatieven te komen. Burgemeester Schneiders stelt de commissie op de hoogte als het collegebesluit wijzigt op basis van ideeën van het IOW.

9. Brief van Ziggy Klazes van 11 januari 2009 inzake overlast horeca

De heer **Pen** vraagt wat de gemeente doet als bewoners herhaaldelijk overlast signaleren. Het CDA vindt dat cameratoezicht hierbij een rol kan spelen, maar gebleken is dat de andere raadsfracties dit niet vinden. De heer Pen roept hen op om te komen met alternatieven.

Mevrouw **Koper** vindt dat er meer gehandhaafd moet worden en dat deze groep jongeren een plek nodig heeft om naartoe te gaan. Er zijn ondernemers die een ruimte beschikbaar willen stellen voor jongeren onder de achttien, waar geen sterke drank geschonken wordt.

De heer **Hagen** leest dat de brief is gericht aan buurtbewoners en vraagt om een structurele oplossing. De VVD werkt aan een initiatiefvoorstel dat aan deze vraag tegemoet komt. Daarin komen drie soorten aanpak naar voren:

- Het bieden van een plek voor jeugd die op dit moment nauwelijks op een verantwoorde manier terecht kan in cafés;
- Het aanwenden van drang bij café-eigenaren die geen bijdrage leveren aan het oplossen van het probleem met de openbare orde in de binnenstad;
- Het nemen van harde maatregelen bij gelegenheden die fungeren als *blackspots* van overlast.

De VVD zal het initiatiefvoorstel voorleggen aan alle partijen, zodat het gezamenlijk ingediend kan worden.

De heer **Mulder** vraagt of het aan de raad is om iets te doen met deze brief. Hij stelt voor om vaker een agent langs te sturen.

De heer **Hiltemann** leest dat mevrouw Klazes de gemeente vraagt om de buurtbewoners te betrekken bij het bestaande overleg over de overlast en stelt voor dit te doen.

Burgemeester **Schneiders** heeft mevrouw Klazes gesproken op initiatief van mevrouw Klazes. Verder wacht het college het initiatiefvoorstel van de VVD af. De gemeente probeert de overlast al jaren aan te pakken. Op dit moment zijn er op uitgaansavonden 25 agenten in de binnenstad en dat is nog niet voldoende. Andere oplossingen zijn dus nodig. De burgemeester kijkt uit naar ondernemers die een friscafé willen openen, maar vindt dit een verantwoordelijkheid van de ondernemers zelf. De burgemeester is er voor om consequent iets te doen aan de coffeeshops en horeca in de binnenstad, maar waarschuwt dat de raad daarvoor rechte knieën moet hebben. Als de raad echt iets wil doen, kan hij het college bijvoorbeeld de opdracht geven om de kroegen om

01.30 uur te sluiten.

Mevrouw **Koper** zegt dat in de vorige periode juist is besloten om te experimenteren met flexibele sluitingstijden.

De heer **Reeskamp** vraagt de VVD om de kwestie van de sluitingstijden mee te nemen in het initiatiefvoorstel.

De **voorzitter** concludeert dat de discussie wordt voorgezet bij de behandeling van het initiatiefvoorstel van de VVD.

10. Brief van Belangengroep Haarlemse Scheepsbewoners van 17 november 2008 inzake reactie informatienota woonlasten woonboten

De heer **Schouten** neemt voorlopig genoegen met de antwoorden in de brief, maar houdt de mogelijkheid open om terug te komen op het onderwerp.

11. Rondvraag

Burgemeester **Schneiders** geeft een toelichting op de hulpverlening na het vliegtuigongeluk bij Schiphol. Onderzoek volgt, maar van veel kanten is geconstateerd dat de hulpverlening zeer goed is verlopen. De loco-burgemeester en later de burgemeester van Haarlemmermeer waren officieel verantwoordelijk omdat het ongeluk op hun grondgebied plaats vond en burgemeester Schneiders heeft hen ondersteund als voorzitter van de veiligheidsregio. Op de Zijlweg is een nieuw meld- en informatiecentrum ingericht en de burgemeester stelt voor om dit te bezoeken met de raadscommissie.

12. Agenda voor de komende commissievergadering(en)

De agenda's blijven ongewijzigd.

13. Sluiting

De **voorzitter** dankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit om 19:50 uur de vergadering.